

הכנסת העשרים-וחמש מושב שלישי

פרוטוקול מס' 227
מישיבת ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות
יום שלישי, י"ח בחשוון התשפ"ה (19 בנובמבר 2024), שעה 12:00

סדר היום:

מעמד המילואימניקים בודדים

נכחו:

חברי הוועדה:

עודד פורר – היו"ר

חברי הכנסת:

משה טור פז

מוזמנים:

–	רן קלדרון	מנהל תחום צה"ל ותפקידים מיוחדים, משרד העלייה והקליטה
–	אלינה מלקין-קזקביץ	מנהלת אגף גמלאות מחליפות שחר, המוסד לביטוח לאומי
–	סופיה פלוט	מנהלת אגף בוגרים, נעל"ה- נוער עולה לפני הורים
–	הילה סולימני	מנהלת תוכנית 'כנפיים'
–	ליאורה רובינשטיין	מנכ"לית המרכז לחיילים בודדים ע"ש מייקל לוין
–	ציקי אוד	יועץ צעירים, עמותת 'רוח נכונה'-למען חיילים במצוקה
–	מרדכי בטניק	מנכ"ל עמותת 'חייל אל חייל'
–	ישראל ברנר	דובר, עמותת 'חייל אל חייל'
–	אהרון קורץ	מנכ"ל עמותת 'עושי חיל'
–	דב ליפמן	מנכ"ל יד לעולים, 'חכ"ל'
–	דניאל אהרון	מנכ"ל ומייסד 'אח גדול למען חיילים בודדים'
–	אריה דרגל	מתנדב בעמותת 'אח גדול למען חיילים בודדים'
–	מרדכי דסקל	פעיל למען יוצאי המגזר החרדי

משתתפים באמצעים מקוונים:

–	סי פיבקו	ראש ענף ת"ש, משרד הביטחון-צה"ל
–	נועה אוהיון	ראש מדור פרט מיל, משרד הביטחון-צה"ל

ייעוץ משפטי:

אלי מור שבילי

מנהלת הוועדה:

שלומית אבינח

רישום פרלמנטרי:

סמדר לביא, חבר תרגומים

רשימת הנוכחים על תואריהם מבוססת על המידע שהוזן במערכת המוזמנים הממוחשבת. ייתכנו אי-דיוקים והשמטות.

מעמד המילואימניקים בודדים**היו"ר עודד פורר:**

אני מתכבד לפתוח ישיבת ועדת העלייה, הקליטה ותפוצות, 19 בנובמבר 2024, י"ח בחשון תשפ"ה. היום 410 ימים לטבח שמיני עצרת, 101 חטופות וחטופים עדיין נמצאים במנהרות החמאס בלי שום אות.

אני ביקשתי לקיים דיון על מעמד המילואימניקים הבודדים בעקבות הדיון שקיימנו בשבוע שעבר במסגרת יום העלייה. במלחמת 'חרבות ברזל' אנחנו נחשפנו לצערי להרבה מאוד סיפורים של מילואימניקים שנפלו, שנפצעו, רבים מהם גם כאלה שהיו חיילים בודדים וגויסו מיד למילואים אחרי השחרור או אפילו כמה שנים אחרי השחרור והם הופכים להיות מחייל בודד למילואימניק בודד. כשמשרתים במילואים 30 יום זה אירוע אחד, אבל כשמשרתים במילואים 300 ו-400 ימים אנחנו נמצאים בסיטואציה שבה המדינה חייבת לתת מענה.

אני חייב לומר בהקשר הזה, דיברתי על זה גם עם שר העלייה והקליטה, זה מענה שהוא צריך להיות מענה, להערכתך, או אני מקווה, זמני, כי התמיכה שהיום אנחנו צריכים לתת למילואימניקים הבודדים לא דומה לימי שגרה. בשגרה בן אדם צריך לעשות 30 ימי מילואים בשנה, חריגים עושים 60 ימי מילואים בשנה, התקופה הזאת כנראה תימשך עוד חודשים ארוכים, של היקף ימי המילואים הזה. לא יודע מה יעלה בגורל חוק הגיוס, הוא ישפיע, אבל זה ברור לחלוטין שצה"ל חייב עוד סד"כ והסד"כ הזה יבוא בטווח הזמן המידי מהמילואים.

זאת אומרת שמשרדי הממשלה צריכים להיערך לשנה הקרובה לתמיכה במילואימניקים בהרבה מאוד רמות, כמעט כמו בתמיכה בחיילים סדירים, בטח כשאנחנו מדברים על מילואימניקים בודדים. פה צריך לייצר איזה שהוא פתרון לתקופה הזו.

אנחנו לא הצלחנו למצוא את המספרים ולזקק ולהגיד, אוקיי, יש כך וכך חיילים מילואימניקים בודדים כי הם בכלל לא מוגדרים, גם מבחינת צה"ל. מהרגע שהוא השתחרר, הוא ביום ראשון משתחרר, ביום שני הוא מתגייס למילואים, הוא כמו כולם. זה משהו שצריך להסדיר אותו בראש ובראשונה מבחינת הצבא וההגדרות של הצבא, וברגע שתהיה הגדרה של הצבא יהיה קל לכל המערכות האחרות להסתכן עם ההגדרות האלה ברמות סיוע ייחודיות כאלה או אחרות.

לקראת הדיון אנחנו ביקשנו להבין כמה מילואימניקים בודדים משרתים בצה"ל, כמה נפלו במלחמת 'חרבות ברזל' והאם קיים איזה שהוא מעמד לחייל מילואימניק בודד ומה ההטבות שהם מקבלים. לצערי לא קיבלנו מענה לאף אחת מהשאלות האלה.

ממידע שהגיע מעמותת 'אח גדול' עולה כי מאוקטובר 2023 ועד אוקטובר 2024, זה אבסורד שאני מקבל את הנתונים האלה מעמותות ולא מגורמים רשמיים, 39 חיילים בודדים בסדיר ובמילואים נהרגו, מתוכם עשרה מילואימניקים וכמובן גם סנטיאגו שצינו אותו. ישנם עוד פצועים רבים. מתוך 500 חיילים בודדים משוחררים שמתנדבים ב'אח גדול' 40% גויסו למילואים. זאת אומרת אני יכול להסיק שמהמתנדבים, סדר גודל של 200, הם מילואימניקים בודדים היום ונכנסו לתוך הסטטוס הזה.

האתגרים שלהם זה היעדר מלימודים והשלמות אינטנסיביות, זה היעדרות ממשפחות, אישה וילדים, ופערי תקשורת סביב החזרה לשגרה כולל גירושין, פיטורים מעבודה עקב מילואים ממושכים, פציעות גוף ונפש, היעדר ציוד מתאים בתחילת הלחימה. יש פה סיפור של מתנדבי מח"ל שגם אליהם צריך לתת פה התייחסות מיוחדת, הם עושים מילואים ונגמרת להם הוויזה, יש את כל נושא הטיפול הרגשי והתמיכה הרגשית מסביב.

עמותת 'אח גדול' למען המילואימניקים, 40% מהמתנדבים שלהם הפכו למילואימניקים, הם עשו השלמות ציוד בשווי של 800,000 ₪ עבור 3,500 חיילים, יותר מ-100 שיחות ליווי רגשי, סיוע בעורף למשפחות, שני סבבים של תווי קנייה ללוחמים בהיקף של 260,000 שקלים, הנצחות באמצעות פרויקטים. מעמותת 'כנפיים' קיבלנו מידע על פעילויות הפוגה וחוסן, על ליווי פצועים במהלך האשפוז והשיקום, משפחות הפצועים והחללים, שליחת חבילות למילואימניקים, בדיקת מצב וסיוע כלכלי.

כלל המענים של העמותות מתואמים מול גורמי צה"ל השונים, תוכנית 'כנפיים' ביצעה סקר לסיכום שבוע העלייה על ידי חברת COMPASS שעוסק בתכנון והערכה של תוכניות חברתיות ומבוסס על שיחות עם 101 עולים ועולות שגילם הממוצע 24 ועלו לבדם.

בסקר ראו כי 79% מהחיילים שעלו ונמצאים לבדם דיווחו שהם לא מרגישים בודדים, רובם שירתו כחצי שנה במלחמה. המניעים המרכזיים שצינו הצעירים לעלייתם לישראל זה הרצון לשרת בצה"ל, להקים בית בישראל ולפתח קריירה. האנטישמיות הייתה רק בשולי הדברים. 78% מהעולים ציינו את השירות הצבאי כגורם שסייע להם להרגיש ישראלים, 56% ציינו את החיבוק שקיבלו מהחברה הישראלית. כמעט אחד מכל שניים ציין כי בעקבות עלייתו גם משפחתו וחבריו שוקלים זאת בחיוב.

כשנשאלו מה הסיבה לעלייה, 63% אמרו שהעלייה נבעה מהרצון לשרת בצבא ולתרום למדינה, 47% אמרו שהיא נבעה מהחינוך היהודי והצינו שקיבלו, 26% דיברו על הרצון למצוא זוגיות ולהקים בית בישראל ועוד כ-25% על הרצון לפתח קריירה בישראל. רק 17% ציינו את האנטישמיות כגורם לעלייה.

מכאן אני רוצה לפתוח את הדיון כשהבסיס שלו הוא הצורך, ואני מבקש פה תשובות גם ממשרד הביטחון וגם ממשרד הקליטה, לייצר מנגנון שמאפשר תמיכה בחיילים מילואימניקים בודדים. אני מבקש מהדוברים להתמקד בנושא המילואימניקים, אנחנו עכשיו מחוץ למסגרת הרגילה של חיילים בודדים. בבקשה, הילה.

הילה סולימני:

בוקר טוב. אני מנהלת את תוכנית 'כנפיים', אבל כאן אני אדבר כפורום ארגוני החיילים הבודדים שהוקם בוועדת העלייה וקליטה ב-2016. אנחנו, חברי הפורום, התמקדנו גם באתגרים וגם בפתרונות.

לא נמצאים כאן נציגים שעוסקים במילואים, עתכ"א מילואים ולשכת הקמל"ר, קצין מילואים ראשי, אז חלק מההצעות הן בנושא של קרן הסיוע, במענקים האישיים ומענקי משפחה, תוספות תקציביות שאנחנו מבקשים לבודדים במילואים מתוך הבנה שגם אם הם נשואים וגם אם לא, יש להם אקסטרה של דברים שהם צריכים ובסוף אין מי שדואג, אם זה לחוזה שלהם שממשיך על הדירה וצריך לחדש אותו, אם זה בבית לאישה שמתמודדת לפעמים גם לבד, או גם היא בודדה במילואים. אז אלה הטבות שהייתי שמחה לייחד אותן כשהיו פה האנשים הרלוונטיים.

ויש גם פתרונות שאפשר לעשות מול משרדי הממשלה, לדוגמה סיוע בשכר דירה ממשרד הבינוי והשיכון. היום הם נותנים אותו רטרואקטיבית לבודדים עולים שמבקשים רק שלושה חודשים אחורה. חייל שהשתחרר מסדיר ולא הספיק לטפל בזה כי הוא גויס ישר למילואים הוא יקבל רק שלושה חודשים אחורה ויש לנו פה חברים טובים ממשרד העלייה והקליטה שיודעים לתת היום רטרואקטיבית לבודד עולה שלא הגיש בזמן שנה אחורה. אני לא רואה סיבה שחברים אחרים במשרד הבינוי והשיכון לא יידעו להעתיק את אותו מודל ולבוא לקראת המילואימניקים שעשו את המעבר הזה.

נושא נוסף זה האגף והקרן להכוונת חיילים משוחררים. כבר ב-2016 היה תיקון לחוק, כל בודד משוחרר, עולה וחסר עורף, מקבל למשך שנה מהשחרור 12,000 שקלים. גם בודד שעובר מסדיר למילואים, אני לא רואה איך הוא יכול להגיש עכשיו חוזה שכר דירה ואת כל הטפסים, בואו נאתר את אותם משרתי מילואים, לאו דווקא פעילים, משרתי מילואים מה-7 באוקטובר וניתן להם את הכסף שגם ככה מגיע להם, נקל עליהם בירוקרטית. זה רק רצון טוב.

היו"ר עודד פורר:

זה הקרן לחיילים משוחררים?

הילה סולימני:

כן, חיילים בודדים, עולים וחסרי עורף, זה כסף שמגיע להם, רק להקל עליהם בירוקרטית, לדחוף את הכסף לחשבון הבנק ולא לחכות שהוא ישתחרר ממילואים ואולי כבר עברה שנה.

משה טור פז (יש עתיד):

פוש ולא פול.

הילה סולימני:

כן, אנחנו רוצים לתת להם. בנושא, עוד פעם, מסדיר למילואים, לעשות להם הארכות של זכויות, גם במלגות כמו 'ממדים ללימודים'. בעלייה וקליטה כבר יותר מכירים את זה ועוזרים להם, אבל אני

חושבת שבכלל כל המנגנון של זכויות למשורר צריך לקבל הארכה מהמדינה של שנה כי אנחנו כבר יותר משנה לאירוע.

היו"ר עודד פורר:

אפילו יותר משנה, אבל כן.

הילה סולימני:

אני פגשתי ביום ראשון בחור שפספס 12,000 שקל של זכויות ואי אפשר להחזיר לו אחורה. נראה לי שאנחנו צריכים להכיר בזה.

נושא נוסף שעלה זה הכשרות תג"ת ליוצאי החברה החרדית והחרדים. תג"ת, תעודת גמר תיכון, כמו השלמת בגרות. בסוף השירות שלהם הם זכאים על חשבון השירות הצבאי לצאת להשלמת הלימודים ולקבל באותו זמן גם את הכסף הצה"לי, המשכורת כביכול. פה הם מפספסים כי הם ישר הולכים לעזה ולבנון, אז הם גם פספסו את ההזדמנות להשתלב בחברה הישראלית כמו שאנחנו רוצים ומייחלים.

עוד שני נושאים נוספים. כמו שהעלית, משרתי מח"ל, הנושא של ויזת עבודה. רשות האוכלוסין יכולה לשבת כאן ולהגיע ביחד היום להחלטה שמאריכים אוטומטית לכל מי ששירת מה-7.10 פרק זמן מוגדר מראש וכשמישהו במילואים לוחם למעני ומציל ומגן לי על הבית לא צריך לחשוב מתי נגמרת לי הוויזה ולהתקשר למפקד ומה אני עושה עם זה.

וגם למצוא להם מענים ברמת זה שהם הגיעו חלקם לארץ, מח"ל לא גרים פה, הם הגיעו במיוחד לצו 8, קצינת הקישור התקשרה והם התייצבו ובסוף אין להם איפה לגור. אנחנו וגם יתר העמותות מטפלים בהרבה פניות של איפה הוא יגור, מוצאים להם מענקי חירום, גם לזה למצוא תקציב.

בקשה נוספת שאני יודעת שהוועדה יכולה לעשות זה מעבר מידע בין צה"ל לביטוח הלאומי. גם בשביל מח"ל, שחשבו הבנק שלהם לא מופיע פה ועד שהוא מסיים סבב שני, שלישי או לפעמים רביעי, לפעמים הוא לא מקבל את תשלומי הימ"מ כי אין לו חשבון בנק פה.

דבר נוסף זה מי שאינו מועסק, חלקם זה גם שעברו מסדיר למילואים ומן הסתם לא עבדו באזרחות, פשוט מאוד לאתר אותם עם עתכ"א מילואים וביטוח לאומי ולדחוף להם את המידע איך מגישים בקשות לביטוח לאומי.

עשינו מעבר מהר, אנחנו נשמח להעמיק ואפילו לשבת עם כל משרדי הממשלה והפורום, חלקם חברים בפורום, גם צה"ל חלקו בפורום, לשבת לתכלל הכול, גם תקציבית אם צריך, ולהגיש לכם בדד ליין שתיתנו לנו.

היו"ר עודד פורר:

תודה, יפה.

ליאורה רובינשטיין:

אני רוצה לחדד את מה שאמרת בהתחלה על ההגדרות כי אני באמת חושבת שהבעיה מתחילה מזה שאין לנו אפילו הגדרה למיהו חייל בודד מילואים. זה קל כשהם עוברים מסדיר למילואים, זה ברור לנו, אבל הגיעו הרבה מילואימניקים שבאו מחו"ל כדי להתגייס ושם מתחילה הבעיה. אם הוא בא נשוי הוא מוגדר בודד? הוא לא מוגדר בודד? עד כמה שנים? אני חושבת ששם צריכה להתחיל העבודה, שמישהו יגדיר מיהו חייל בודד.

אני חושבת שצריך לקחת את זה לפי החוק שתופס בקרן להכוונה לחיילים משוחררים, שחייל בודד יכול לקבל מענק לעשר שנים מהיום שהוא השתחרר, ככה מכירים בו כחייל בודד, אז אולי ככה צריך להכיר גם במילואימניקים ולקחת את פרק הזמן הזה ומשם לגזור את כל הנתונים. באמת אולי פעם אחת ולתמיד שמישהו מצה"ל, משרד הביטחון, יבוא ויגיד לנו כמה חיילים בודדים עולים. אתה תופתע, כבוד היושב ראש, אני לא בטוחה שהם יודעים.

אז באמת לא נראה לי שמישהו שם יודע. אנחנו פגשנו את זה לצערי הרב בתחילת הלחימה כשנפלו לנו חיילים בודדים מילואימניקים ומדור בודדים בשוטף לא ידע להגיד שהם חיילים בודדים ואנחנו היינו צריכים לדווח לצבא שהוא בכלל חייל בודד.

גם המרכז לחיילים בודדים נתן השנה, במצוקה של החיילים, מעל 60 מלגות של 5,000 שקלים לשכר דירה לחיילים בודדים, ישראלים ועולים, שהיו במילואים מעל שלושה חודשים ולומדים במסגרות וזה היה המעט שיכולתי לתת, מלבד עוד 100 חיילים שקיבלו מענקים של 1,500 ל-2,000 שקלים בזמן שהם שירתו במילואים, בגלל בעיות כלכליות, רק להרים להם קצת את הראש מעל המים.

אין ספק שחיילי המילואים הבודדים הם באמת במצוקה ואני בטוחה שידדי מימין יספר על המצוקות האחרות הנפשיות, זה כרוך אחד בשני, חד משמעית.

היו"ר עודד פורר:

ברור, תודה.

אריה דרגל:

ביקשת להתמקד בצורך, אבל לפני אני אתן קצת רקע ששנייה נבין מאיפה אני מדבר על זה. אני עליתי לארץ ב-2013, התגייסתי לצה"ל ב-2014 ואני שירתי שבע שנים, גם סדיר, גם קבע. השתחררתי, מיד התחלתי לימודים והתחלתי לבנות לעצמי, כמו שאמרת שהרבה מאוד חיילים בודדים שעולים לארץ מחפשים, התחלתי לבנות לי קריירה, בית ובאמת הצלחתי, נכנסתי למשטרת ישראל והתחלתי מסלול שם, שאתה משלב אקדמיה ולימודים. בעוד שבועיים הייתי אמור להתחיל קורס קצינים במשטרת ישראל.

ב-7 באוקטובר גויסתי למילואים כמו רבים אחרים, אני משרת בגדוד מילואים של חטיבת גולני, חטיבה סדירה, ואנחנו היינו בין הראשונים שהגענו לעוטף. מה-7.10 ועד סוף אוקטובר ביצעתי 354 ימי מילואים ברצף.

היו"ר עודד פורר:

מהיכן עלית?

אריה דרגל:

מקנדה. בתוך ה-354 ימי המילואים האלה נפצעתי פעמיים, פעם אחת בעזה, בכניסה הראשונה שלי לרצועה, פוניתי לסורוקה וישר מיד כששחררו אותי מסורוקה התעקשתי לחזור ליחידה, אחרי יום-יומיים כבר הייתי חזרה בתוך הרצועה. בחודש שישי פגע בי כטב"ם בגזרת הצפון, איבדתי את השמיעה, ואני סובל מבעיות רבות אחרות, נשימתיות ואחרות, ותוך כדי כל הדבר הזה גם התחיל להתפתח מה שנקרא תסמינים של פוסט טראומה.

תוך כדי כל הדבר הזה אני הייתי שבוע לפני זה במעבר דירה. ב-1.10 עברתי דירה. לא הספקתי לסדר כלום, אמרתי לעצמי שבסופ"ש אני אסדר הכול ובסוף מצאתי את עצמי ב-1 באוקטובר 2024 מתחיל לסדר את הדירה. בזמן שהייתי משוחרר משירות קבע אימצתי כלב, התחלתי קצת לחוות את החיים באזרחות וכשקפצתי למילואים הייתי בדרך לדרום ואני לא ידעתי מה אני עושה עם הכלב, הכלב עכשיו בתוך הבית. הרמתי טלפון לדניאל ידידי מעמותת 'אח גדול' והוא שלח מתנדבת שתבוא אליי הביתה תיקח את הכלב, הכלב עד עכשיו באומנה עד שאני אצליח להשתקם ולחזור למסלול.

עכשיו אני מגיע לצורך, הצורך הוא כזה, אני היום לא הצלחתי לחזור עדיין לעבודה, אני מתמודד עם קשיים שהם מאוד קשים. אני לא מאחל את זה לאף אחד, אבל לדעת שיש לי למי לפנות מאוד עוזר לי. מעבר לכל ההתמודדות אני צריך גם להתמודד עם זה שכל מה שבאתי ועמלתי ובניתי הלך. אני כבר לא אמשך במסלול קריירה שבניתי לעצמי, אני הפסקתי לימודים. התחלתי לימודי תואר שני והייתי צריך להפסיק, ואני כרגע לא יודע איך אני יוצא מזה.

כשאנחנו מדברים על הצורך זה הצורך, כי היו כל כך הרבה תוכניות שבאו ועזרו וסייעו לי לעשות את מה שבאתי לעשות פה בישראל, עליתי מתוך ערכים של ציונות, אני 11 שנים במערכת הביטחונית של מדינת ישראל, וכרגע אני צריך עזרה גם בשיקום. יש הבדל מאוד גדול בשיקום של מי שיש לו משפחה שסובבת אותו כל הזמן ויש הרבה מאוד אנשים שאין להם את זה.

נכון, אני הפסקתי עם שירות המילואים כי ברגע שקיבלתי את האבחון הקב"ן שלי פנה אליי ואמר: אתה כבר לא יכול לשרת במילואים, אתה חייב לטפל בעצמך. אבל ברגע שהוא שחרר אותי מהמילואים הייתי לבד. אני יודע שבסיפור הזה לפחות אני לא לבד, אני מפקד על פלוגה של 40 חיילים, מתוכם אני יודע על עוד שלושה לפחות שסובלים כמוני ומפחדים ללכת ולעשות אבחונים כי יעיפו גם אותם ממעגל משרתי המילואים ולא יהיה להם את מי שיתמוך בהם. יש רבים אחרים שצריכים לפנות לטיפול והם לא מעוניינים לעשות את זה כי זה יוציא אותם להתמודד עם זה לבד, ולזה אנחנו צריכים למצוא את המענה.

היו"ר עודד פורר:

אני ממש מודה לך ששיתפת אותנו.

משה טור פז (יש עתיד):

אני רוצה להודות לך, אתה גיבור, תודה, בזכותך אנחנו פה, חייבים לך הכול.

היו"ר עודד פורר:

זה היה מאוד חשוב שאמרת את מה שיש לך על הלב.

מאוד, תודה רבה.

היו"ר עודד פורר:

מאוד חשוב כדי שנוכל לנסות ולייצר את המענה לדברים האלה, כי זה בדיוק הסיפור. אסור שאתה תישאר לבד, אסור שמישהו ששירת במילואים יישאר לבד יום אחרי. אגב זה נכון לא רק לגבי חיילים בודדים, זה נכון לגבי כל חייל שמתמודד עם מה שנגרם לו כתוצאה משירות כל כך ארוך במילואים. שירות מילואים לא אמור להיות 400 יום ו-300 יום ו-200 יום ופה מדינת ישראל חייבת להירתם.

משה טור פז (יש עתיד):

אדוני יושב הראש, תודה. קודם כל אני רוצה לומר לך תודה. אני יו"ר שדולת המילואים פה בכנסת, שירתי במילואים גם במלחמה הזו ותודה. על אנשים כמוך המדינה הזו בנויה, אין שום דבר שנוכל לעשות כדי להחזיר לך את כל מה שעשית, אבל אנחנו צריכים להיות פה בשבילך לעזור לך, להיות בשבילך.

אדוני היושב ראש, תודה לך שוב על הדיון החשוב הזה. אני, כאמור, יו"ר שדולת המילואים, עוסק בכל ההיבטים, אבל המחשבה על חיילים בודדים בזמן המלחמה והמשמעות של להיות חייל בודד במילואים, גם סיפרתי לך שהייתי חייל בודד בסדיר, המחשבה מה זה היום להיות חייל בודד במילואים, כשאין הגדרה כזו, אז אני אומר כאן, אני לוקח על עצמי בכל מה שנוגע לקצין מילואים ראשי, הילה, הדברים שכתבת ואמרת, והפניות לקרן. אנחנו כל הזמן יוצרים עוד קטגוריות בקרן להכוונת חיילים משוחררים כדי שהם יענו למציאות.

וכמו שאמרת, אנחנו לא בנינו את הצבא ובטח לא את המילואים שאנשים יעשו 200 ו-300 ו-400 ימים. הייתי מג"ד, עשיתי 100 יום, כולם השתחוו לי אפיים. מה זה היום 100 יום? אני עשיתי 100 יום, אשתי אמרה לי: תקשיב, זה לא יכול להימשך ככה. עשרות אלפי חיילים מגיעים ל-200, 300 וגם 400 ימים. זה מדהים, אנחנו חייבים לכם והמחויבות שלנו, של יו"ר הוועדה, שלי ושל ח"כים נוספים שזה הנושא שלנו, להיות פה איתכם ולעזור לכם. אז תודה.

היו"ר עודד פורר:

הנציגים של הצבא, אני רוצה את ההתייחסות שלהם לדברים.

נועה אוחיון:

שלום. אני אתייחס לכמה דברים. אני אתחיל מהמקום של הנתונים. כמו שציננתם, היום אנחנו לוקחים את ההגדרה של חייל בודד מהשירות שלו בסדיר, אין היום איזה שהיא הגדרה, זה משהו שצריך ליישם ולעשות, ועל פי הנתונים האלה אנחנו חילקנו אותם לכמה קטגוריות. אחת, חיילים נשואים. היום

חיילים נשואים שהיו חיילים בודדים במהלך השירות שלהם ויש להם ילדים, אנחנו עומדים במהלך מלחמת 'חרבות ברזל' על 2,401 חיילים כאלה.

היו"ר עודד פורר:

2,400 שהיו חיילים בודדים, משרתים כרגע במילואים והם נשואים?

נועה אוחיון:

נכון. חילקנו את זה לעוד קטגוריה, לחיילי מילואים גרושים שיש להם ילדים, זה עומד על 58 חיילים כאלה. עוד קטגוריה זה חיילי מילואים גרושים ללא ילדים, זה עומד על 99 חיילים. חיילי מילואים בודדים, אנחנו יודעים על כ-8,300 חיילי מילואים רווקים שאין להם עורף משפחתי. חילקנו את זה לשני ייעודים, לייעוד קדמי ולייעוד עורפי. מבחינת הייעוד הקדמי, אנחנו עומדים על 4,824 וייעוד עורפי על 3,475. אלה הנתונים והמספרים.

היו"ר עודד פורר:

תחזרי על המספרים האחרונים.

שלומית אבינח:

חבל שלא העברתם את זה לוועדה לפני.

נועה אוחיון:

ייעוד קדמי זה 4,824 וייעוד עורפי זה 3,475. בהתייחס למקום של ההטבות, בעבר לפני המלחמה חייל מילואים היה עושה 20 ימים - - -

היו"ר עודד פורר:

לפני כן, זאת אומרת שמבחינתכם הגדרתם חיילים בודדים במילואים, יש לנו הגדרה.

נועה אוחיון:

אין הגדרה מדויקת, אנחנו הוצאנו את זה ממי שהיה חייל בודד במהלך השירות הסדיר שלו.

היו"ר עודד פורר:

הוצאתם את זה כתוצאה מהבקשה שלנו לקראת הדיון או שאתם עושים את זה כדי לטפל בהם?

נועה אוחיון:

אנחנו עושים את זה גם כדי לטפל בהם. אנחנו שלחנו דוח לכלל היחידות לצה"ל בשביל להראות להם מה הנתונים ומי הם החיילים הבודדים, גם על מנת שיוכלו לסייע להם מבחינה כלכלית בתווי זהב שהיום אנחנו נותנים את זה ליחידות המילואים, גם על מנת שהם יוכלו להפנות אותם לקרן הסיוע, קרן הסיוע היום יודעת לתת להם גם החזרים על הוצאות אישיות, גם החזרים על טיסות. אלה היו הדברים שבגללם גם שלחנו למפקדים, שיהיה להם את הכלי הזה ויידעו מי האנשים שלהם בקצה.

היו"ר עודד פורר:

מכיוון שאתם כבר די הגדרתם לעצמכם צריך לקחת את הדבר הזה צעד קדימה, מעבר לקרן הסיוע הנקודתית שהקימו לטובת חיילי מילואים שהם במצוקה. זה ייצא גם בסיכום ובמכתב שלי לשר הביטחון, חייבת לצאת הגדרה ברורה לגבי חייל מילואים בודד. אפשר להגדיר שכל מי שנמצא תחת אותם עשר שנים של הקרן לחיילים משוחררים, גם אם הוא גויס למילואים, הוא נחשב לחייל בודד בזמן שהוא במילואים וזכאי לסיוע ומשם להתחיל לגזור את היקפי הסיוע.

זה מתחיל מתמיכה רגשית ועד לתמיכה כספית, חומרית. זה מאסט. זה לא נייס טו האב, זו מחויבות והיא צריכה לקרות גם מהר כי החברה האלה נמצאים כבר כמעט שנה במילואים או אפילו יותר

משנה והחיים שלהם מתפרקים וכל מה שהצבא גם השקיע בהם כשהם היו בסדיר יורד לטמיון, זה חבל. זו גם השקעה שהצבא מבין את החשיבות של העניין הזה. אני יודע שאת בסוף לא זאת שמקצה את התקציבים, אבל פה עלו כמה דברים שייכנסו גם לסיכום לגבי מה שצריך וניתן לעשות.

רו קלדרון:

אצלנו במשרד ההתייחסות כשמדברים על עולים מילואימניקים זה עשר שנים אחורה, זו הקבוצה, כחוק אצבע.

היו"ר עודד פורר:

מה זאת אומרת עשר שנים אחורה? עשר שנים שהם עדיין עולים?

רו קלדרון:

כן.

היו"ר עודד פורר:

בסדר, אבל השאלה היא, חייל בודד שעלה לפה והתגייס, שירת שלוש שנים בסדיר, השתחרר, התגייס למילואים, הוא עדיין עולה, הוא עדיין בהגדרה של עשר השנים, השאלה האם יש לך מנגנון סיוע אליו כמילואימניק או שהוא מקבל את מנגנון הזכויות שלו כעולה, בין אם הוא עובד באינטל או במילואים.

רו קלדרון:

מנגנון הזכויות הרגיל קיים, מדברים על דברים שהם תוספתיים לדברים האלה, לפחות שני דברים גדולים. האחד זה הפרויקט שעשינו יחד עם 'כנפיים', ויש כאן רשימה ארוכה של פעילויות שנעשו עבור מילואימניקים בכלל ובתוכם גם בודדים, ובנפרד יש תוכנית גדולה שמונחת אצל שר העלייה והקליטה שנקראת 'ממדים לאזרחים', ששם יש חבילה של הטבות ייחודיות גם למילואימניקים עולים, היא בתהליכים של אישורים ותקצוב. גם למילואימניקים בכלל עולים ובתוכם ספציפית לבודדים, דברים שהוגדרו. זה מונח על שולחנו.

הילה סולימני:

זה קיים? במשרד הרווחה אין הקבלה לחסרי העורף.

היו"ר עודד פורר:

משרד הרווחה לא פה בכלל.

הילה סולימני:

תאמין לי, אדוני היו"ר, שהם אפילו לא עם תוכנית עבודה לבודדים המילואימניקים.

היו"ר עודד פורר:

את זה הבנתי כבר.

הילה סולימני:

אני אמשיך להגיד את זה כל דיון.

היו"ר עודד פורר:

בסדר גמור. ביטוח לאומי. את יכולה לחזור על מה שאמרת קודם לגבי העברת מידע לביטוח לאומי?

הילה סולימני:

סוגיות שעלו מחבר'ה שנמצאים היום במילואים והם בודדים זה קודם כל התשלומים שלא מגיעים אליהם כי חשבונות הבנק שלהם לא נמצאים כאן. מדובר באוכלוסיית מח"ל, זה מתנדבי חוץ לארץ שהגיעו לפה לשירות סדיר מקוצר, לא עשו עלייה, סגרו את כל חשבונות הבנק שלהם, את כל הדברים, יצאו לארץ מוצאם וחזרו לפה בצו 8. המדינה קראה להם, הם באו למילואים ובעצם יש תהליך מאוד מאוד ארוך עד שהם יעדכנו אתכם. הבחור בעזה חודשיים לא יכול לעשות את זה, אנחנו מבקשים שיהיה מעבר של מידע בין צה"ל על בודדים של מח"ל שהגיעו לשרת במילואים אליכם, הם יעבירו לכם את מספרי חשבון הבנק באופן מרוכז בהעברת מידע שתעבדו עליה עם אישורים ופשוט לדחוף להם את הכספים שמגיעים להם.

וגם חבר'ה שלא עבדו יום אחד, כי מסדיר למילואים הם עשו מעבר מאוד מהיר לעזה ולבנון, הם לא יכולים לשבת עכשיו כמוני אם אני לא אעבוד ולמלא את הטפסים באתר הביטוח הלאומי לקבלת הכספים, פשוט לתת להם את זה כמידע וגם להזמין אותם בימים מרוכזים, לעזור להם למלא את זה. חלקם לא גדלו פה, הם לא יודעים את השפה, הבירוקרטיה לא מדברת איתם באותה שפה. אלה שני הדברים שאנחנו מבקשים.

מרדכי בטניק:

אני יכול להוסיף, יש עוד מגדר שלא אמרו. היה לי עובד, אחד העובדים שלי, כל הצוות שלנו הם גם חיילים בודדים לשעבר, כולם מילואימניקים, ולאחד מהם היה לו פטור כי הוא היה מח"ל בשירות שלו, אבל ב-7 באוקטובר הוא מיד הגיע וחודש הוא היה שם ובגלל שהוא היה כבר בפנים חודש, אבל בלי הגדרה מסודרת של מילואים לא יכולנו לשלם לו, בגלל שלא הייתה אפשרות, הוא כבר לא עבד אצלנו וגם ביטוח לאומי לא יכול היה לתת לו. הוא עדיין תקוע עד היום.

היו"ר עודד פורר:

מקרה פרטני, תעביר לנו את הפרטים.

מרדכי בטניק:

אני חושב שיש יותר כאלה, הוא לא היחיד.

אלינה מלקין-קזקביץ:

מקרים פרטניים אני אשמח לבדוק. אני אתייחס בכללי. קודם כל אנחנו עובדים עם צה"ל בשיתוף מלא מתחילת המלחמה, אנחנו מקבלים מצה"ל את כל האנשים עם צילומי דרכון שלהם וחשבונות בנק שלשם הם רוצים שאנחנו נשלם את הכסף. אנחנו מקימים אותם במערכות שלנו באיזה שהוא מספר מזוהה.

היו"ר עודד פורר:

את מדברת על חיילי מח"ל בסדיר, על הדברים המאורגנים, לא על מילואים.

אלינה מלקין-קזקביץ:

לא, אני מדברת על מילואים, אני אחראית רק על המילואים, אני משלמת תגמולי מילואים, אני מדברת על תהליך במילואים.

אנחנו מקבלים צילומי דרכון שלהם, מקבלים חשבון בנק שלשם הם רוצים לקבל את הכסף, אנחנו מקימים אותם באיזה שהוא מספר מזוהה, כי זה לא תעודת זהות אצלנו, מעבירים את המספר הזה חזרה לצה"ל וככה אנחנו מתקשרים לגבי האנשים האלה. אנחנו מקבלים מצה"ל את תקופות השירות שלהם ואנחנו משלמים באופן אוטומטי, אלה אנשים שלא צריכים למלא שום טפסים. הם מקבלים תגמול מינימלי, הם נחשבים כלא עובדים וכל משרתי המילואים שלא עובדים מקבלים את התגמול באופן אוטומטי ללא שום מילוי טפסים. אם יש ביניהם אנשים שעובדים, את ההשלמה לשכר שלהם הם מקבלים מקרן הסיוע. זה הכלל.

יש יוצאים מן הכלל. יש אנשים שהגיעו לפה ולא רוצים שאנחנו נשלם להם לחו"ל. לא יודעת מאיזה סיבות. הם היו פה, אצל קרובי משפחה, הם הביאו לנו הצהרה שהם מסכימים שאנחנו נעביר את הכסף של תגמולי המילואים לקרובי משפחה, חשבונות בנק, אנחנו עשינו את זה לא עם אחד והעברנו את הכסף לקרובי המשפחה כדי שהכסף יהיה זמין בארץ.

יש עוד אפשרות, יש אנשים שביקשו מאיתנו שלא זה ולא זה, האופציה היחידה אם אין חשבון בנק בארץ אנחנו יכולים להעביר את הכסף לחשבון בנק הדואר וזה כמו כסף מזומן, כל אחד יכול לגשת לבנק הדואר עם דרכון ולמשוך את זה במזומן.

זה הכלל, זה הנוהל וכך אנחנו עובדים. כל מקרה שנשמע לכם שהוא לא קיבל מענה, נפל בין הכיסאות, אני אשמח לבדוק ולתת מענה פרטני.

ליאורה רובינשטיין:

אני רוצה, ברשותך, להגיד שבאמת כשפונים לעתכ"א מילואים, והיו לנו המון פניות כעמותה דרך עתכ"א מילואים לנופר, וישירות קיבלנו מענה על חיילים שלא קיבלו ביטוח לאומי, היה שם מענה מיידי, אני מוכרחה לציין, אבל זה בדיוק המלווים שמלווים על ידי המסגרות האלה, מה קורה כשהם לא מלווים? שם הבעיות הגדולות. מגיעות אלינו פניות מכאלה שלא מלווים על ידי העמותה ומבקשים שנעזור להם כי הם שמעו מחבר שבזכותנו הוא קיבל את הביטוח הלאומי. צריך למצוא את המנגנון לא לאלה שמלווים.

היו"ר עודד פורר:

ברור. נמצאת איתנו בזום גם סי פיבקו ממשרד הביטחון.

סי פיבקו:

שלום. אני ראש ענף ת"ש בצה"ל, במסגרת התפקיד שלי אני אמונה על מרכז הבודדים הצה"לי ואני ראשית אציין מספר דברים. כפי שנועה נגעה, החיילים הבודדים בצה"ל במילואים הם על פי חוק, עשר שנים לאחר אנחנו סופרים, וזו גם המדיניות הצה"לית, זה ממש מופיע ואנחנו מקיימים על זה דיוני סטטוס. יש לנו ממש מעקב אחר הבודדים, גם הנשואים, גם הגרושים, לפי הפילות שנועה הציגה כאן והטיפול בהם, כולל המאושפזים. יש לנו ממש תא שנקרא הבודד המשוחרר ובמילואים שבגין המלחמה הוא כך נאסף לטיפול במילואים הרבה יותר מסיבי.

אני אגע במספר דברים. צה"ל עובד רק עם עמותות מוכרות. יש רשימת עמותות מוכרות שמרכז הבודדים עובד איתם לטיפול בבודדים במילואים. גם לגבי שכר הדירה, אנחנו נותנים החזר שכר דירה באמצעות האגף והקרן. אתמול אנחנו קיימנו לראשונה כנס בודדים במילואים ואנחנו מתחזקים קבוצה של בודדים במילואים כשנכנסים לאורך המלחמה עוד ועוד בודדים במילואים שאנחנו נותנים להם מענה פרטני גם במוקד וגם בקבוצת ווטסאפ ייעודית לכל בקשה שעולה.

לגבי חשבונות הבנק. נכון שבתחילת הלחימה היה הרבה יותר מורכב עם חשבונות הבנק, היום, כפי שצינו לפני, יש ענף שכר ומופת שהוא בממשק ישיר על כל חשבון בנק שאינו מוזן ויש דיוני סטטוס על כל חשבון בנק של בודד במילואים שאינו מוזן.

עוד מענים שאנחנו נותנים. חיילים בודדים שעברו מסדיר למילואים באופן ישיר והיו בפתרונות דיור צה"ליים, זאת אומרת דירות בקיבוצים ובתי החייל, נשארו בפתרונות הדיור ויישארו בפתרונות הדיור עד לסיום תקופת המילואים. אנחנו לא נוגעים בפתרון הדיור ולא מוציאים אותם עד סיום תקופת המילואים וזאת על מנת באמת לתת להם את העורף לאור ההבנה של המורכבות שהם נמצאים בה.

קרן הסיוע, צריך להגיד שנותנת מענה לכל פנייה של הוצאות אישיות, של הוצאות מורכבות כאלה ואחרות שפוגש חייל המילואים ונוסף על כך, נתנו מעל 5 מיליון של תווים ועדיין אנחנו נותנים בפעילות לעתכ"א מילואים, יושבת פה נועה שמקבלת את הכספים האלה, ומחלקים לכל החיילים עם המורכבויות. זה לכל הרשתות, גם מזון, גם רהיטים, גם ביגוד, כל מה שהם צריכים. זה אנחנו ממשיכים לעשות מעת לעת.

זהו, עד כאן, אלו הדברים, אם לא נגעתי במשהו אני אשמח להתייחס.

היו"ר עודד פורר:

תודה. אם מישהו רוצה להתייחס.

דניאל אהרון:

שלום לכולם. יש סוגיה נוספת שאני רוצה להתייחס אליה. ציינת בתחילת דבריך ש-39 חיילים בסדיר ומילואים נהרגו מאוקטובר עד אוקטובר, לצערי בימים האחרונים זה כבר 40 כאשר השניים האחרונים היו אנשי מילואים בודדים ששמו קץ לחייהם. אתה הזכרת את סנטיאגו, שמאחוריו הוא השאיר את אמא שלו שעשתה עלייה, ולפני מספר ימים ולדיסלב סרגיינקו שהשאיר אחריו בת זוג ותינוק בן שנה וחצי.

כמובן שיש פה את הנושא של עומס המילואים, אני מקווה מאוד שזה צירוף מקרים מזעזע ושלא יהיו עוד מקרים כאלה, אבל עולה פה שאלה מה קורה עם הקרובים של האנשים הבודדים, המעגל הראשון, שנשארו מאחור, לצורך העניין האמא והתינוק. האם הם יקבלו את הכלים לחיות פה אם לצורך העניין הם היו נהרגים בקרב. את ההנצחה צה"ל עושה, זו קבורה צבאית, אבל כל מה שקשור לביטוח חיים או הטבות של משרד הביטחון, פנסיה, ארנונה, לימודים, כל מיני דברים מהסוג הזה, זה בסימן שאלה מאוד גדול והמשפחות האלה יצטרכו לערער בשביל הזכות הזאת.

היו"ר עודד פורר:

אני אתייחס לזה.

ציקי אוד:

מכיוון שסי פה, אז באמת אפשר רק לברך את מוקד בודדים, אני חושב שבבלגן שהתחיל באוקטובר אז, מכל הגופים שהיו מבולבלים מוקד בודדים התארגן ובאמת עבד מדהים עד היום.

דבר שני, אני רוצה לדבר על הנושא של הדיור של הבודדים, בעיקר הבודדים שהיו במילואים והפצועים. אין מי שממש מלווה אותם בנושא של הדיור. יש כאלה שגרים בקומות גבוהות וויתרו על הדיור, יש כאלה שנמצאים שמונה חודשים בבתי חולים ומוותרים על הדירות. דיברתי גם עם קצינות הנפגעים, הן אומרות שהן יכולות לתת את מה שהן נותנות במסגרת מה שהן יכולות לתת, אבל את העניין הזה של דירות עם כניסות מורחבות לשירותים וכל הדברים האלה, זה לא עניין שלהם, זה יעבור יום אחד למשרד השיכון, אבל צריכה לקום כבר רשות שמטפלת בפצועים הבודדים.

בימי שלישי בדרך כלל אני מסתובב בבתי החולים עם העזרה של המוקד, עם השמות, ובאמת חיילים עולים וחסרי עורף מאוד דואגים לאן הם יחזרו ואיך הם יחזרו. כמה שהקצינות יכולות להכיל יש דברים שהן לא יכולות לתת להם.

הילה סולימני:

אני רוצה להתייחס. יש כאן באמת הרבה רצון טוב, רק צריך לזכור שהבודדים לא תמיד נמצאים ביכולת או במצב גם נפשי וגם בסיטואציה של ההגדרה בודד לבקש, לבוא למפקד במילואים ולהגיד לו: אני צריך את התווים. בגלל זה חלק מההנחיות שלנו זה לשים סעיף שאם הוא מוגדר בודד בעשר השנים האחרונות אוטומטית ניתן לו במענק ההוצאות עוד 1,000 שקלים. אף בודד לא יבוא למפקד שלו לבקש, בודדים מהבודדים פונים.

מרדכי בטניק:

עוד נושא שאני רוצה להוסיף, זה הנושא של נשות הבודדים והמשפחות שלהם. יש הרבה חוצניקים שהם נשואים לחוצניקיות ויש להם משפחות פה והם נשארים ממש לבד. השאלה אם יש אפשרות להגדיר את המשפחות האלה, את הנשים שלהם. אנחנו עוזרים להם עם בייביסיטינג, עם טיפולים לילדים, טיפולי זוגיות אפילו ודברים כאלה, אבל משהו שגם יעזור לנשים.

היו"ר עודד פורר:

אני רוצה לסכם את הדיון הזה ויהיה לנו דיון נוסף על הסוגיה הזאת כי אני חושב שהיא סוגיה חשובה מאין כמוה. קודם כל אני מברך על מה שנעשה עד עכשיו ברמה הוולונטרית ונעשה לא מעט, גם על

ידי המגזר השלישי וגם על ידי משרד הביטחון. כמו שנאמר פה, עם כל הרצון הטוב של הקצינות שדיברו בסופו של יום צריך פה הגדרה ברורה עם תקציב בצידה כדי שהעסק הזה יעבוד.

אנחנו גם נפנה בכתב לשר הביטחון על מנת שיוגדר המילואימניק הבודד באופן ברור, בסעיף ברור, כדי שיהיה לו מעמד ברור בתקופה הזאת. זה משהו שצריך לקרות בטווח הזמן המידי גם אל מול גופי הצבא השונים ומשם כבר אפשר יהיה להתחיל לשרשר למשרדי הממשלה האחרים.

משרד הרווחה גם הוא צריך להיות פה חלק מהדיון הזה בדיון שאנחנו נקיים פה. אני לא רוצה להגיד עכשיו תאריך, זה יקרה בטווח זמן של בערך שבועיים. אני רוצה להוציא מכתב לשר השיכון, וגם את המשרד הזה אני רוצה לזמן לדיון הבא לגבי סיוע רטרואקטיבי שנה אחורה בבודדים.

כמסר כללי לכולם, כמו שנאמר כאן בסוף, ההטבות צריכות להינתן בדחיפה ולא בבקשה, יש פה שורה ארוכה של נושאים שאנחנו נציין אותם למשרדים השונים שעלו פה גם ואני מבקש להעביר אותם למשרדים לקראת הדיון כי אני מבקש לקבל תשובות עליהם. אני מבקש לקבל תשובות על הארכת זכויות של שנתיים, אני מבקש לקבל תשובות על הכשרות תג"ת ליוצאי החברה החרדית, שזה במשרד הרווחה, כשהם באים לדיון שלא יגידו שהם לא חשבו שזה זה, זה הנושא.

ליאורה רובינשטיין:

תג"ת זה גם צה"ל, כי זה בזמן השירות שלהם.

היו"ר עודד פורר:

רשות האוכלוסין, אני מבקש לפנות לגבי הארכה אוטומטית של ויזה למילואימניקים משרתי מח"ל.

ציקי אוד:

לגבי התג"ת זה גם משרד החינוך כי יש לוחמים שלא רוצים לצאת באמצע הלחימה לתג"ת בצה"ל ואז הם מתחילים את דרכם בתג"ת של משרד החינוך.

ליאורה רובינשטיין:

זה צה"ל.

היו"ר עודד פורר:

נזמין גם את משרד החינוך.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12:45.